

2025-06-19
S2025/01237**Socialdepartementet**Socialstyrelsen
106 30 StockholmFolkhälsomyndigheten
171 65 Solna

Uppdrag att analysera tandvårdens roll för att minska antimikrobiell resistens

Regeringens beslut

Regeringen ger Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten i uppdrag att tillsammans analysera hur tandvården ytterligare kan bidra i arbetet mot antimikrobiell resistens. Uppdraget innebär att myndigheterna ska analysera skillnader i antibiotikaförskrivning (såväl smal- som bredspektrum) mellan olika regioner och utförare, och skillnader beroende på patienternas ålder, kön och socioekonomiska bakgrund, exempelvis genom en registerstudie. Myndigheterna ska också identifiera möjliga orsaker till skillnaderna och möjliga åtgärder för att minska antalet förskrivningar. Vidare uppdras myndigheterna att identifiera möjliga aktiviteter som på sikt skulle kunna genomföras för att bidra i implementeringen av den kommande strategin och i arbetet mot antimikrobiell resistens som en del av ett systematiskt patientsäkerhetsarbete.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten ska när uppdraget utförs informera och inhämta synpunkter från Tandvårdsstrama, NPO tandvård, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), relevanta professionsorganisationer och företrädare för olika utförare.

Socialstyrelsen ska vara administrativt sammanhållande för genomförande och redovisning av uppdraget. Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten ska senast den 2 februari 2026 lämna en gemensam skriftlig slutredovisning till Regeringskansliet (Socialdepartementet).

Redovisningen av uppdraget ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

För uppdraget får Socialstyrelsen under 2025 använda 800 000 kronor och Folkhälsomyndigheten 400 000 kronor. Medlen ska redovisas mot det under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg för budgetåret 2025 uppförda anslaget 1:6 Bidrag till folkhälsa och sjukvård, anslagsposten 53 God folkhälsa. Medlen betalas ut engångsvis efter rekvisition till Kammarkollegiet senast den 1 december 2025.

Medel som inte har använts för avsett ändamål ska återbetalas senast 31 mars 2026 till Kammarkollegiet. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning av använda medel lämnas till Kammarkollegiet.

Redovisning, rekvisition och återbetalning ska hänvisa till diarienumret för detta beslut.

Bakgrund

Sveriges strategi mot antibiotikaresistens (S2023/03149) gäller 2024–2025. Regeringen arbetar under 2025 med att utveckla en reviderad strategi som ska kunna gälla därefter. I nuvarande strategi har tandvården inte haft en framträdande roll och heller inte omfattats av den tvärsektoriella handlingsplan för genomförande av strategin som utarbetats av samverkansfunktionen mot antibiotikaresistens. Visst förberedande arbete avseende tandvårdens roll kan därför underlätta kommande implementering av en ny nationell strategi inom området.

Tandvården svarar för 6,1 procent av den antibiotika som förskrivs vid öppenvårdskontakter och det finns anledning att verka för en minskad antibiotikaförskrivning även inom tandvården. Antibiotika som förskrivs av tandläkare har ofta en låg risk för resistensutveckling, men förskrivning av mer bredspektrumantibiotika ökar sakta. Nationellt programområde (NPO) tandvård inom kunskapsstyrningsorganisationen arbetar med rekommendationer kring antibiotika för tandvården.

Förskrivningen av antibiotika till äldre patienter ökar både inom den privata och den offentliga tandvården. Orsakerna är ännu inte helt klarlagda, men kan delvis bero på ett ökat tandvårdsbehov hos patienter med nedsatt allmänhälsa, där antibiotika används i förebyggande syfte. Äldre har i dag fler antal kvarvarande tänder, vilket leder till att det sker en gradvis ökning av invasiv vård som tandextraktioner och därmed ökad antibiotikaförskrivning.

Tre gånger fler patienter i åldersgruppen 75–79 år får antibiotika utskrivet vid en tandextraktion i privat tandvård jämfört med Folktandvården.

Det finns också regionala skillnader i förskrivningen av antibiotika inom tandvården liksom skillnader i förskrivning beroende på ålder, kön och/eller socioekonomiska faktorer som kan behöva vidare analys för att identifiera möjliga åtgärder och insatser. Syftet med uppdraget är att få en bild av vilka aktiviteter som behövs inom ramen för ett systematiskt patientsäkerhetsarbete för att minska antibiotikaanvändningen i tandvården, vilket ligger i linje med Sveriges strategi mot antibiotikaresistens.

På regeringens vägnar

Jakob Forssmed

Lina Pastorek

Kopia till

Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/EKA
Kammarkollegiet
Riksdagens socialutskott
Sveriges Kommuner och Regioner